

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1591/21-E

Název	Základní škola a Mateřská škola Ostrov
Sídlo	561 22 Ostrov 76
E-mail	skola@zsmsostrov.cz
IČ	75 015 277
Identifikátor	600 104 524
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Petr Lipenský
Zřizovatel	obec Ostrov
Místo inspekční činnosti	Ostrov 76 a 279
Termín inspekční činnosti	23., 24. a 28. 3. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů pro základní, předškolní a zájmové vzdělávání.

Charakteristika

Základní škola a Mateřská škola Ostrov (dále škola) vykonává činnost základní školy, mateřské školy, školní družiny a školní jídelny.

Předškolní vzdělávání probíhá ve dvou částečně věkově smíšených třídách (2-4 roky, 5-6 let) podle Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání *Moje místo na zemi*. V době inspekční činnosti bylo zapsáno 34 dětí (kapacita 40), z toho pět dětí s odkladem povinné školní docházky a pět dětí v posledním ročníku před nástupem do školy základní. U jednoho dítěte byly diagnostikovány speciální vzdělávací potřeby s podporou asistentky pedagoga.

Ve dvoutřídní základní škole se vzdělává celkem 26 žáků prvního, druhého, třetího a čtvrtého ročníku (kapacita 45 žáků). Spojeny jsou první s druhým a třetí s čtvrtým ročníkem. Ve škole je evidován žák se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzdělávání je vedeno podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání *Pro život se učíme*.

Zájmové vzdělávání je realizováno podle *Školního vzdělávacího programu pro školní družinu*. Do jednoho oddělení školní družiny bylo přihlášeno 22 účastníků. Její činnost probíhá v ranních i odpoledních hodinách.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy vykonává svou funkci dlouhodobě. Jím vytyčené koncepční záměry rozvoje mají spíše formální charakter, neobsahují konkrétní prostředky a nástroje k jejich naplnění. Dílčí část pravomocí a zodpovědnosti za pedagogický proces je delegována na vedoucí učitelku v mateřské škole. Také zde chybí konkrétní vize, postupy k dosahování cílů, kontrolní mechanismy i smysluplná evaluace.

Oblast řízení školy představuje slabé místo, neposkytuje příležitost k systematickému zvyšování kvality vzdělávání. Malá pozornost je věnována propojení činností a součinnosti obou škol. Společné jednání pedagogické rady probíhá pouze při zahájení školního roku, další jednání jsou vedena již pouze ve škole základní. Zápisy z jednání pedagogické rady obsahují zejména organizační záležitosti, dále výčet výsledků vzdělávání žáků, avšak nejsou z nich zřejmá řešení a přijímaná opatření z hodnotících a kontrolních procesů. V mateřské škole jsou pedagogické procesy řešeny pouze ústně a nahodile. V průběhu inspekční činnosti byly doplněny a upraveny některé dokumenty (např. aktualizace školního vzdělávacího programu, doplnění školní matriky, zefektivnění rozpisu přímé pedagogické činnosti učitelek). Hospitační činnost a další vzdělávání pedagogických pracovníků v mateřské škole v posledních letech realizovány nebyly, v základní škole pouze v malé míře, čímž postupně dochází ke snižování kvality procesu vzdělávání (chybí odborná pedagogická diskuse, systematické plánování, hodnocení účelnosti metod vzdělávání, sledování průběhu dosahování klíčových kompetencí aj).

Předškolní vzdělávání zajišťují čtyři učitelky s celkovými úvazky 3,3 a asistentka pedagoga s úvazkem 0,75. Zkrácené úvazky dvou učitelek jsou doplněny úvazky školních asistentů (celkem 0,7), které však nemohou být využívány k samostatné pedagogické činnosti, což omezuje souběžné působení učitelek ve třídách. Řešením není ani časté spojování tříd vzhledem k různým potřebám dětí (věkové, individuální, psychosociální, režimové atd.). Je třeba důsledně dbát na účelné nastavení služeb učitelek a spojování tříd v maximální možné míře omezit. Výuku v základní škole zajišťují společně ředitel s další učitelkou. Bez odborné kvalifikace jsou vyučovány předměty tělesná výchova a pracovní činnosti, které vyučuje vychovatelka. Absence odborné kvalifikace neměla vliv na kvalitu vzdělávacích aktivit. Ředitel školy také plní značnou část dalších povinností například kompetence výchovného poradce, metodika prevence sociálně-patologických jevů, koordinátora environmentální výchovy. Tato kumulace funkcí je neefektivní a bylo by vhodné delegovat pravomoci na další vyučující.

Dvě třídy mateřské školy a školní jídelna pro děti jsou umístěny v prvním patře moderní samostatné budovy. Prostředí působí velmi čistě a esteticky, stěny chodeb a tříd jsou bohatě zdobeny výrobky dětí i učitelek. Prostorové i materiální podmínky tříd jsou velmi dobré. Vyhovují nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem dětí, v otevřených policích jsou k dispozici přehledně umístěné hračky a pomůcky, nábytek je uzpůsoben věkovým potřebám dětí. Samostatná jídelna umožňuje společné stravování v době oběda, odpolední svačiny jsou podávány ve třídách. Tento systém byl v průběhu inspekční činnosti zaveden i pro svačiny dopolední, čímž je dětem umožněn plynulejší režim dopoledního vzdělávání. Na budovu mateřské školy navazuje členitá, dostatečně velká, zahrada. Některé prvky (altánek, lanová průlezka, houpadla) jsou již opotřebované a vyžadují pravidelnou údržbu. Za výrazné podpory zřizovatele se daří zlepšování materiálních podmínek i prostor školy základní (nové podlahy, rekonstrukce schodiště, podlahy v tělocvičně aj.). Vytvoření herního a relaxačního koutku v každé třídě i na chodbě vytváří vhodné podmínky pro odpočinek a odreagování. Nákup deseti notebooků včetně dokovacích stanic a pořízení programovatelných robotických hraček efektivně rozvíjí logické myšlení, prostorovou představivost, předmatematické dovednosti a plánování. Třídy jsou vybaveny stavitelem nábytkem, přehledy učiva, průběžně jsou vybavovány novými pomůckami. Výtvarné práce zpřijemňují prostředí chodeb a tříd, které je esteticky podnětné. Herna školní družiny je účelně vybavena nábytkem a novými herními prvky. Dostatečný výběr a volbu aktivit umožňuje pestrá nabídka her, hraček, knih a volný prostor s kobercem. Podle potřeb jsou využívány další prostory školy např. tělocvična a obecní hřiště, které škola také využívá pro tělovýchovné i relaxační aktivity.

Výhodou školy je vlastní školní jídelna pro děti a žáky, která poskytuje čerstvou a rozmanitou stravu. Při tvorbě jídelních lístků jsou uplatňovány moderní trendy, vhodnou formou jsou zařazovány nové potraviny a recepty podporující zdraví. Děti mají k dispozici po celou dobu jejich pobytu ve škole dostatečné množství nápojů. Návyk doplňování tekutin zatím nemají zautomatizován, proto je třeba je upomínat. Škola je zapojena do projektů *Ovoce do škol a Mléko do škol*.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Plánování v mateřské škole vycházelo z tematických částí školního vzdělávacího programu. Vědomé propojení cílů ze všech oblastí vzdělávání a průběžné sledování dílčích výstupů však nebylo zřejmé. Hodnocení po ukončení tématu, které by poskytovalo informace o účelnosti vzdělávacího procesu, není taktéž zaznamenáváno.

Vzdělávání bylo realizováno v klasickém denním režimu. Tematicky zaměřená nabídka ranních her umožňovala individuální volbu činností tvořivých, manipulačních i konstruktivních. Při těchto aktivitách byly rozvíjeny pracovní dovednosti, fantazie, zraková diferenciacie, jemná motorika, zrakově pohybová koordinace, představivost, zčásti i volní vlastnosti. Námětové a kooperativní hry podporovaly přirozenou komunikaci, vzájemné respektování a spolupráci. Při frontálních řízených aktivitách si děti rozšiřovaly poznatky o tradicích vývoji a změnách v přírodě. Učitelky částečně vycházely ze zkušeností dětí, využívaly reálné pomůcky, občas volily metody praktické manipulace i experimentování. Příznivé by bylo zařazování dalších forem práce (práce ve dvojicích, skupinová, kooperativní), při kterých by byly rozvíjeny kompetence sociální, k řešení problémů a komunikativní. Průběžné zařazování pohybových, hudebních, slovesných a tanečních aktivit přispívalo ke společnému radostnému prožívání. Hudební prožitek posiloval klavírní doprovod učitelek. K dynamickému pohybu, rozvoji lokomočních dovedností, fyzické zdatnosti i poznávání skutečného přírodního prostředí je využíván pobyt dětí na zahradě

a v okolí školy. Celodenní promyšlená tematická a motivační provázanost je zejména u mladších dětí žádoucí.

V průběhu vzdělávání učitelky i asistentka pedagoga podporovaly u dětí samostatnost v sebeobsluze, upevňování zdvořilostních, kulturních a hygienických návyků. Hodnocení výkonů dětí probíhalo převážně motivačně, výjimečné bylo vedení dětí k sebereflexi, jiným formám hodnocení a účelná zpětná vazba ze strany pedagogů.

Hospitované vyučovací hodiny v základní škole probíhaly ve vstřícné pracovní atmosféře, za vzájemného respektu mezi učiteli a žáky, s dodržováním nastavených pravidel. Žáci byli vhodnými způsoby motivováni k dosažení výukových cílů, se kterými byli seznámeni ve většině sledovaných hodin. Ke splnění stanovených vzdělávacích cílů využívali učitelé frontální výuku kombinovanou se samostatnou prací žáků. V menší míře byla zařazena efektivní forma skupinové práce a účinná práce ve dvojicích. Bylo by vhodné se více zaměřit na častější využití kooperativních metod, aby žáci měli více příležitostí ke spolupráci. Zájem o učivo byl ze strany pedagogů podpořen zařazováním názorných pomůcek, které dopomáhaly k vizuální podpoře témat. V malé míře byla výuka diferencovaná pro výraznější podporu rychlejších žáků nebo jejich případný zájem o určité téma. V závěru hodin často chyběl dostatek času na shrnutí, zopakování učiva či zařazení systematického vzájemného hodnocení žáků, což snižovalo efektivitu výuky. Kladené nároky byly ve většině případů přiměřené a srozumitelné, a tím se zvyšovala motivace žáků k dokončení zadané práce. Zařazování sebehodnocení žáků, které plánovaně probíhalo v některých hodinách nejen v závěru, ale v menší míře i v průběhu, bylo pouze formální a méně účelné. Nedocházelo tak k tomu, aby si žáci uvědomovali souvislosti o pokroku svého učení a učitelé dostali kvalitní zpětnou vazbu využitelnou pro další individualizaci nebo diferenciaci vzdělávacích cílů. Nebyly zaznamenány aktivity vedoucí ke sdílení nebo rozvoji postojů. Žák se speciálními vzdělávacími potřebami zvládal plnit úkoly a učitel ho vhodně podporoval. V menším počtu hodin byli žáci vedeni k podpoře kritického myšlení. Bylo by vhodné zaměřit se na využití různých informačních zdrojů při řešení úloh a vést žáky k samostatnému vyhledávání, třídění či analýze a následné interpretaci informací, což by zvýšilo kvalitu a efektivitu vzdělávacího procesu. Ve vyučovacích hodinách se nevyskytovaly kázeňské problémy či vyrušování žáků, které by ovlivňovaly průběh vyučovací hodiny.

Činnost školní družiny volně navazuje na obsah základního vzdělávání, témata jsou zpracována tvořivým způsobem a jejich realizace efektivně podporuje další individuální rozvoj žáků. Velký důraz je momentálně kladen na pohybové aktivity, je dbáno na utváření vztahu účastníků k přírodě, rozvoji představivosti a fantazie. K tomu byla vhodně přizpůsobena pestrá nabídka činností, ale i čas na odpočinek. Komunikace mezi vychovatelkou a žáky, i mezi žáky samotnými, byla přátelská, vzájemně naslouchající a respektující. Pozitivem je pořádání rozmanitých akcí i realizované projekty, které podporují přirozený zájem o danou tematiku např. *Z pohádky do pohádky* (podpora zájmu o četbu a rozvoj představivosti), *Piráti* (podpora pohybových dovedností a orientace), třídění odpadu, podpora zdravého životního stylu, čtenářství a finanční gramotnosti. Ve spolupráci s obcí se pravidelně konají akce například (vánoční koncert, pálení čarodějnic, tříkrálová sbírka). Činnost školní družiny velmi dobře přispívá ke kvalitě poskytovaného vzdělávání.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání v mateřské škole nejsou systematicky sledovány, průběžné diagnostické záznamy o rozvoji dětí taktéž nejsou vedeny. Věkově a individuálně zaměřené vzdělávání je realizováno spíše intuitivně a vychází z praktických zkušeností učitelek.

V průběhu hospitací se děti projevovaly přirozeně, mezi sebou i s dospělými komunikovaly bez zábran, chovaly se k sobě převážně přátelsky, při spontánních činnostech spolupracovaly. Většina se dokázala v případě vhodné motivace přiměřeně soustředit, pracovat podle pokynů, uplatňovat základní myšlenkové operace. K řešení problémových úkolů a situací jim bylo poskytováno méně příležitostí. Svými reakcemi děti prokazovaly odpovídající poznatky o okolním a přírodním prostředí. Pod vedením učitelek prezentovaly písňe a říkadla, dovedly je doprovázet pohybem. Při stolování přiměřeně dodržovaly kulturně hygienické návyky, předškoláci používali příbor. Zejména starší děti chápaly časové pojmy, projevovaly prostorovou, částečně i číselnou a písmennou představivost. Uplatňovaly zrakově pohybovou koordinaci a měly přiměřeně rozvinutou jemnou motoriku. Správný úchop grafického náčiní zatím není upevněn. Jazykové schopnosti vykazují dílčí nedostatky, cílené a průběžné zařazování logopedických aktivit směřujících k prevenci řečových vad je žádoucí. Přejít dětí do školy základní usnadňuje občasná spolupráce školy mateřské a základní (společné kulturní aktivity, *Škola nanečisto*).

Zákonní zástupci jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání jejich dětí informováni minimálně, nejsou realizovány třídní schůzky, informace na webových stránkách školy neposkytují aktuální údaje. Chybí účelně vedená diskuse zaměřená na vzájemnou spolupráci směřující k rozvoji a podpoře dítěte k dosahování individuálně dosažitelných klíčových kompetencí.

V základní škole na konci školního roku 2020/2021 prospělo 91 procent žáků s vyznamenáním, ostatní žáci prospěli, což jim umožnilo zažít pocit úspěchu a kladně je motivovalo pro další školní práci. Úroveň získaných vědomostí a dovedností v jednotlivých předmětech v základní škole monitorují a ověřují pedagogové obvyklými diagnostickými nástroji (ústní zkoušení, testy, písemné práce). S výsledky vzdělávání žáků seznamuje zákonné zástupce běžnými formami (klasifikace, slovní hodnocení, na individuálních konzultacích a třídních schůzkách). Část informací o vzdělávací nabídce je prezentována na webových stránkách, ovšem jejich zkvalitnění by přispělo k vyšší úrovni. Není využívána žádná forma externí evaluace. Škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními. Dobré klima školy dokládá skutečnost, že všichni žáci jsou hodnoceni z chování stupněm velmi dobré, kázeňská opatření nebyla ukládána ani nebyly zaznamenány neomluvené hodiny. Důležitou součástí života školy je účast žáků v různých soutěžích a její prezentace na veřejnosti, což bylo v posledních dvou letech výrazně ovlivněno přítomností pandemie Covid-19.

Závěry

Vývoj školy

- Snižující se úroveň koncepčního řízení, omezená spolupráce základní a mateřské školy,
- přetrvává nízká úroveň kontrolní a evaluační činnosti v mateřské i základní škole.

Silné stránky

- Nadstandardní prostorové podmínky, podnětné prostředí a materiální vybavení mateřské školy vytvářejí vhodné věcné podmínky pro předškolní vzdělávání.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nefunkčnost, případně úplná absence hodnotících a kontrolních mechanismů v řízení školy,

- málo cílené plánování tematických celků v mateřské škole, omezené vytváření nabídky činností se zaměřením na všechny vzdělávací oblasti a vyhodnocování naplňování dílčích výstupů,
- omezené uplatňování různorodých forem práce podporujících věkově a individuálně rozlišené vzdělávání v mateřské škole,
- přetrvávající ojedinělé systematické vedení dětí a žáků k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení, nízké využívání hodnotících nástrojů ze strany pedagogů,
- individuální pokroky jednotlivých dětí v mateřské škole nejsou cíleně sledovány a využívány k záměrnému pedagogickému působení,
- přetrvávající malá míra diferenciací výuky, která by více podporovala využití individuálního učebního potenciálu v základním vzdělávání.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zvýšit úroveň manažerských dovedností a zkvalitnit kontrolní mechanismy vedení školy,
- realizovat cíleně hospitační činnost, případně využít sdílení zkušeností s jinými školami k získání poznatků v oblasti nových didaktických postupů,
- realizovat záměrné a četnější další vzdělávání pedagogů,
- věnovat větší pozornost pedagogickému procesu v mateřské škole, cílenému plánování, průběžnému vyhodnocování a evaluaci,
- zařazovat různé formy práce s ohledem na věkové a individuální zvláštnosti dětí, využívat aktivizační metody k podpoře spolupráce, rozvoji komunikativních dovedností, problémovému učení atd.,
- vést děti a žáky k dovednosti sebereflexe a vrstevnickému hodnocení, podporovat efektivní učení používáním formativního hodnocení,
- zavést cílené systematické sledování vzdělávacích pokroků dětí, získané výsledky využívat při plánování a individualizaci vzdělávací nabídky,
- minimalizovat spojování tříd v mateřské škole s ohledem na potřeby dětí,
- zařazovat více kooperativních forem a metod do výuky jednotlivých vyučovacích předmětů, zaměřit na tuto oblast i další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- více zařazovat diferenciaci pro podporu nadání či hlubšího zájmu žáků o dané téma dalším rozšiřujícím učebním materiálem nebo vyšší náročností zadání.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 23. 3. 2022
2. Školní matrika, školní rok 2021/2022
3. Výjimka z nejnižšího počtu žáků v základní škole ze dne 2. 9. 2020
4. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání *Škola základ života* s platností od 1. 9. 2019
5. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání *Moje místo na zemi* s aktualizací od 28. 3. 2022
6. Školní vzdělávací program pro školní družinu s platností od 1. 9. 2021
7. Školní řád základní školy s účinností od 1. 9. 2020
8. Školní řád mateřské školy s účinností od 1. 9. 2020
9. Vnitřní řád školní družiny s účinností od 1. 9. 2015
10. Vnitřní řád školní jídelny ze dne 1. 9. 2021 včetně Dodatku ze dne 1. 12. 2021
11. Zápisy z pedagogických rad, školní roky 2020/2021, 2021/2022
12. Rozvrh hodin 1. – 4. ročníku, školní rok 2021/2022
13. Personální dokumentace pedagogických pracovníků, školní rok 2021/2022
14. Plán DVPP, školní rok 2021/2022
15. Třídní knihy, školní rok 2021/2022
16. Přehled výchovně vzdělávací práce, školní rok 2021/2022
17. Zápisní listky, školní rok 2021/2022
18. Dokumentace dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2021/2022
19. Rozhodnutí o přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání (výběr z dokumentace), školní rok 2021/2022
20. Přehled docházky, školní rok 2021/2022
21. Rozpis přímé pedagogické činnosti v mateřské škole ve školním roce 2021/2022
22. Minimální preventivní program pro školní rok 2021/2022
23. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2020/2021
24. Inspekční zpráva čj. ČŠIE-1080/15-E

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Erik Landeckí, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Erik Landeckí v. r.

Mgr. Jana Dvořáková, školní inspektorka

Mgr. Jana Dvořáková v. r.

Bc. Daniela Růžová, kontrolní pracovnice

Bc. Daniela Růžová v. r.

V Pardubicích 21. 4. 2022

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Petr Lipenský, ředitel školy

Mgr. Petr Lipenský v. r.

V Ostrově 4. 5. 2022